

תורה (12)

ערך למוד תורה

מיסודות האמונה שהעולם עומד על לימוד תורה, וכדברי התנא **בפרקי אבות** (פ"א), על שלשה דברים העולם עומד, על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים, והקדים בתחילה על התורה להורות כי התורה עלית על כולנה, וכמו שאמר התנא (פאה פ"א מ"א) ותלמוד תורה כנגד כולם. ומצינו מאמרי חז"ל רבים המרבים בערך לימוד תורה, ונמנה חלק ממאמרים אלה: א. בגמרא נדרים (לב) אמרו, אמר רבי אליעזר, גדולה תורה, שאלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר (ירמיה לג כה) **"אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי"**, וכן הוא בפסחים (סח).

ב. בגמרא **מועד קטן** (ט) מבואר, שמצות תלמוד תורה שקולה כנגד כל המצוות כולן, וכתיב (משלי ח יא), כי טובה חכמה מפנינים וכל חפצים לא ישוו בה, חפצין אין נאמר אלא חפצים, שאפילו חפצי שמים כמצוות אינם שווים כמו לימוד תורה. ופירש רש"י שם, שתבטל כל חפצין בשביל שתעסוק בתורה.

ג. בגמרא **מגילה** (ג) מבואר, שגדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמידין, ולפיכך כאשר בא מלאך ה' להוכיח את יהושע וחרבו שלופה בידו, היה כדי להוכיחו על עוון ביטול תורה ולא על עוון ביטול הקרבת התמיד. ג. גם **במדרש משלי** (פרק י) איתא: אמר רבי ישמעאל, בא וראה מה קשה יום הדין, שעתידי הקדוש ברוך הוא לדון את כל העולם כולו וכו'. בא לפניו מי שיש בידו מקרא ואין בידו משנה, והקדוש ברוך הוא הופך את פניו ממנו ומיצרי גיהנם מתגברין בו וכו'. בא מי שבידו הלכות, אומר לו בני תורת כהנים למה לא שנית וכו'. בא מי שבידו ספר תורת כהנים, אומר לו בני חומשים למה לא קראת וכו'. מכאן היה רבי ישמעאל אומר תלמיד חכם שהוא משמר תלמודו בלבד וכו'. [והובא מדרש זה בנפש החיים שער ד פרק ב']

לימוד תורה בעמל

בגמרא (נדרים פ"א) אמרו, ומפני מה אין מצויין תלמידי חכמים לצאת תלמידי חכמים מבניהם וכו', רבינא אמר שאין מברכים בתורה תחילה. ואמר רב יהודה אמר רב, מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן זאת, דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשו עד שפרש הקב"ה בעצמו, דכתיב **"ויאמר ה' על עזבם את תורתי וכו'"**. אמר רב יהודה אמר רב שאין מברכים בתורה תחילה. וכתב שם הר"ן, ומצאתי במגילת סתרים **לרבנו יונה**, דאם איתא שעל עזבם את תורתי כפשטא, משמעותו שעזבו את התורה ולא היו עוסקים, ולמה לא ידעו זאת החכמים והנביאים, אלא ודאי עוסקים בתורה היו תמיד,

ולפיכך היו חכמים ונביאים תמהים על מה אבדה הארץ עד שפירש הקב"ה בעצמו שהוא יודע מעמקי הלב, שלא היו מברכים בתורה תחילה, כלומר, שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כל כך שיהא ראוי לברך עליה. ולא היו עוסקים בה לשמה. ומתוך כך היו מזלזלים בברכתה ע"כ. **והט"ז** (באורח חיים סי' מז סק"א) כתב, שע"י הברכה מבורר שעוסק בתורה לשמה. והוסיף מדיליה יסוד נעלה בכוונת הברכה **'לעסוק בדברי תורה'**, שהתורה אינה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, כמבואר (בברכות סג:), כלומר שעוסק בתורה בפילפול ובעוז ובמשא ומתן של הלכה, כמו שאמרו על הפסוק (ויקרא כו, ג) **"אם בחוקותי תלכו"**, שתהיו עמלים בתורה. ובתורת **כהנים** (שם) אמרו, מלמד שהקב"ה מתאוה שיהיו ישראל עמלים בתורה. לכן אמרו שלא ברכו בתורה תחילה, היינו כי הברכה היא לעסוק בדברי תורה דרך טורח דווקא וכו', שעיקר מעלת העוסקים בתורה הוא דווקא דרך טורח ויגיעה, ולזה כווננו בברכה **לַעֲסֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה**.

לימוד תורה וקיום המצוות בתוך שמחה

הנה נודע שאחד ממח' דברים שהתורה נקנית בהם היא השמחה, כמבואר **במשנה אבות** (פרק ו משנה ו). ואיתא **בתנא דבי אליהו** (פרשה יח פסיקתא כ), תדע לך שכן הוא, שכל זמן שתלמידי חכמים בבית המדרש ודברי תורה מתוקים עליהם, כך הקדוש ברוך הוא מרחם עליהם, ונותן בהם חכמה בינה דעה והשכל, לעשות מעשים טובים ותלמוד תורה. **ובזוהר הקדוש חדש** איתא, שהרגיל בתורה יש לו שמחה. עיין שם. **והגר"ח בספרו** על אבות שם כתב, שמה שאדם לומד כמה שעות בעצבות, יכול ללמוד בשעה אחת של שמחה. עיין שם. וזה לשון **הרמב"ם** (בסוף הלכות לולב): השמחה שישמח האדם בעשיית המצוות ובאהבת הא-ל שצוה בהן, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו, שנאמר **"תחת אשר לא עבדת וגו'"**. וכתב **המגיד משנה**: ועיקר הדבר הוא שאין ראוי לו לאדם לעשות המצוות מצד שהוא חובה עליו, והוא מוכרח ואנוס בעשייתן. ונודע מה שכתב **מן החיד"א** בספרו (**מורה באצבע אות שכו**) בשם **האר"י ז"ל**, שאמר דמה שזכה להשגת חכמת האמת והשגת רוח הקודש, הכל היה בשביל שהיה שמח שמחה רבה בעסקו בתורה, ובקיימו שום מצוה, יותר ממוצא שלל רב, ולאין קץ. (וראה בפלא יועץ ערך שמחה).

והנה בילקוט שמעוני (פרשת עקב) על הפסוק **"הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים"** מובא,

גדולות והוא איסור גמור כמו שאמרו בגמרא חגיגה (יב:) אמר רבי לוי כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילים אותו גחלי רתמים שנאמר **איוב** (ל ד) "הקוטפים מלוח עלי שיח ושורש רתמים לחמם". עיין במהרש"א חידושי הגדות.

הלכה: הכנת הסעודות לשבת

ישכים בבוקר ביום ששי להכין צרכי שבת, ונכון לקנות כל צרכי שבת בערב שבת, ולא קודם, אלא אם כן חושש שלא ימצא לקנות ביום שישי. ואפילו יש לו כמה עבדים לשמשו, או יש לו אשה ובנים או בנות המכניסין עבורו צרכי שבת, ישתדל להכין בעצמו איזה דבר לצרכי שבת כדי לכבדו. כי מצוה בו יותר מבשלוחו. הזיעה שהאדם מזיע בהכנת צרכי שבת, הקדוש ברוך הוא מוחק בה את העוונות כמו הדמעות. ולכן אין להתעצל בטירחא בהכנת צרכי שבת. וטוב לומר על כל דבר שקונה לכבוד שבת, כי זהו לכבוד שבת. ואף מי שהכין בהשכמה, מצוה שיוסיף גם סמוך לערב

ספר "ליקוט יוסף הלכות שבת"

פתגם: היכולת החשובה ביותר בחיים היא היכולת להשתנות.
ספר "שמחלה"

חקירה: בל תוסיף במצוות: יש בו שני דינים: גם עבירה, וגם פוסל את המצוה, או יש רק עבירה, והעבירה פוסלת את המצוה (ברכת אברהם סוכה ליקוטים עמוד רעז אות יז)
ספר קובץ "סודות וחקירות"

סיפור: חכמה ותמימות: רבי נפתלי מרופשיץ יצאו לו מוניטין כחכם מופלג. פעם העיר לו הרבי מלובלין: לא אמרה תורה, חכם תהיה עם השם אלוקיך, אלא: תמים תהיה עם השם אלוקיך? השיב לו רבי נפתלי: צריך אדם להיות חכם מופלג, כדי להיות תמים עם ה'.

ספר "חד וחלק" חלק ד'

שבת שלום

יצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחאל קטי, פטריק יהודה בן גדליס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סיון אוזיה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג הגון:** שרה זסון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מול אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר, יהודה יוסף בן רחל.

יכול מפני שהם נחמדים ומתוקים נמנעתי מהם? תלמוד לומר "גם עבדך נזהר בהם", וכן הוא אומר "שש אנכי על אמתך כמוצא שלל רב". ולכאורה צריך להבין, מה הוא שאומר יכול נמנעתי מהם? ומה הסלקא דעתין שיימנע מהם, אדרבה, כיון שהם נחמדים מזהב ומתוקים מדבש, אם כן בודאי ובודאי שכל אחד יהגה בהם, ומה הוא שאומר יכול מפני שהם וכו'. יש שפירשו את הדברים על פי מה שכתב הגאון מסוכוטשוב זצ"ל בהקדמה לספרו "אגלי טל" לדחות דברי הטועים החושבים כי הלומד ומחדש חידושים ושמה ומתענג בלימודו אין זה לימוד תורה לשמה כל כך כמו אם היה לומד בפשטות שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצוה אבל הלומד ומתענג בסברות ובפלפולים בדברים המשמחים את לבו של אדם הרי מתערב בלמודו גם הנאת עצמו וכותב על זה הגאון כי באמת זו טעות מפורסמת ואדרבה זה הוא עיקר מצות לימוד תורה להיות שש ושמה ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעים בדמו ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה ועיין בפירוש רש"י (סנהדרין נח ד"ה ודבק) והתורה עיקרה היא בשמחה ונשמח ונעלוז בדברי תלמוד תורתך וההנאה בלימוד התורה היא התורה לשמה ובזה מפרש מה שאמרו בילקוט שמעוני הנ"ל דוד המלך בא להוציא מאותם הטועים מדרך השכל ואומר שהתורה היא כל כך חשובה שדבריה נחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צפנים אם כן שמא תחשוב שאינה תורה לשמה חס ושלום ואם כן יש לתור ולחפש לימוד שאינו משמח ומרנין את הלב על זה אומר תלמוד לומר "גם עבדך נזהר בהם" אף שיש הנאה מלימוד התורה ויש ללומד תענוג בלימודו אבל זה הוא בכלל מצות לימוד תורה והוא כפסיק רישיה אי אפשר שלא תהיה שמחה כשהוגים בתורה ולכן אמר דוד המלך "שש אנכי על אמתך כמוצא שלל רב".

חומר שיחת חולין באמצע לימוד תורה

ידוע שהשיטה יפה בפרט בעת שהוא לומד, שכבר אמרו חכמים (חגיגה יב, עבודה זרה ג) שהשח שיחה בטלה באמצע לימודו מאכילים אותו גחלי רתמים. וכתב בספר קב הישר (פרק יב) מעשה בחסיד אחד שנתגלה לאשתו בחלום לאחר מותו והייתה רואה כל שערות ראשו וזקנו מאירים כאבוקה גדולה, ושאלה אותו אשתו במה זכית לכך להפלגת אור כזה, והשיב, גם שהייתי חסיד עם כל זה לא הייתי זוכה לאור כזה, רק בשביל שהייתי מעט הדיבור שאינו של תורה ויראה, והקב"ה היה משגיח עלי בזה, ונתן לי שכר מניעת הדיבור, כי הקב"ה בעצמו משגיח על זה האדם שממעט בדיבור חול, ורק חשקו הוא להידבק ביראת ה', עיין שם.

ומהר"ח פאלאג'י זצ"ל כתב בספרו "צוואה מחיים" בזה הלשון: צריך זהירות וזריזות הרבה מאוד, כי בהיותו עוסק בתורה לא יפסיק על שיחה בטלה, שיש הרבה בני אדם שאינם נזהרים ולומדים ומדברים ועושים הפסקות

